

Hi-Fi

Они који имају среће да буду сведоци прогреса технике звучног записа на грамофонским плочама, поготову новог бинарно-дигиталног кодирања музике, у чуду се питају како је то могуће да смрзнуте звучни десен на магнетофонској траци — аналоган или дигиталан, свеједно — при трансферу на грамофонску плочу конзервира и најнеприметније компоненте звука, које наше уши ни у најповољнијој локацији у концертној дворани нису у стању да чују?

Модеран аранжман микрофона у студију, који „лов“ сваки хармоник звучног извора, сада се показује чак и савршенијим од аранжмана наших ушију које је природа, не треба сумњати, дизајнирала на најбољи могући начин. Неко ће ми с правом приговорити да је то чиста логичка грешка кад тврдим да је могућ икакав аранжман микрофона који би био бољи од природне локације људских ушију. То из простог разлога што и најбољи микрофонски аранжман можемо верификовати као збиља најбољи једино, и опет, властитим чулом слуха. Али, прихватајући овај приговор, њиме се управо и доказује да захваљујући чулу слуха ми и констатујемо да боље чујемо музику са неких најуспелијих плоча у Hi-Fi соби него у концертној дворани.

Не улазећи за сада дубље у ово на око парадоксално питање, морамо се ипак навикавати да мислимо о Hi-Fi, не више као о РЕПРОДУКЦИЈИ музичког доживљаја из концертне дворане — што би се сводило на неку врсту репортаже са концерта — већ као о ПРОДУКЦИЈИ новог музичког доживљаја. Снимања за грамофонске плоче одавно нису нека попутна појава, чија је егзистенција још могућа само у сенци доживљаја из концертне дворане. Она сада нуде нов уметнички медиј који је, наравно у оптималним условима, супериорнији акустичком медију концертне дворане.

Разуме се, овде је реч о потенцијалним могућностима новог медија, који захтевају оптималне услове. Да ли ћете и ви,

ЗВУЧНИК УВЕК ЛАЖЕ!

у својој соби, и стварно чути музику са најбољих плоча боље него у концертној дворани — то зависи у првом реду од ваших звучника, њихове локације у соби и од собне акустике. Неко ће опет с правом приговорити да то зависи од целог система Hi-Fi уређаја... од звучнице, ручке, грамофонског тањира и мотора...! Свакако. Али, не губите из вида да и појачало средње класе мање лаже од најбољег звучника!

Квалитет кућне музичке репродукције рангира се од шкрипавог звука цепног транзисторског АМ пријемника до реализма пуне скале најбољих Hi-Fi уређаја. Технички посматрано, принципи и компоненте репродукције звука у оба случаја остају исти. Принципи — да! Али, не и финални музички производ. Читаоци ове рубрике већ знају те принципе. При снимању, микрофони „лове“ и најмања гибанња ваздушних честица, изазвана неким звучним извором. Ови сигнали даље путују кроз жице и електронске компоненте у форми брзо променљивих токова струје и волтаже, да би, на крају, завршили у звучном запису на траци, а затим и на грамофонској плочи. При репродукцији појачувачки систем повећава ове струје и волтаже, све до тачке када оне постају довољно јаким да активирају звучнике. Звучници су, дакле, ти последњи проводници који имају за циљ оно најтеже: — преобраћање електричне енергије у акустичку.

Иако су ови принципи, тј. пут од микрофона до звучног записа, и натраг, од звучног за-

писа до звучника, мање-више стандардни, финални звучни производ битно зависи од тога да ли ће мембране звучника произвести РЕПЛИКУ ОРИГИНАЛНОГ ЗВУКА, односно да ли ће мембране звучника регенерисати гибанње честица ваздуха у нашој Hi-Fi соби ИДЕНТИЧНО (или, бар, приближно идентично) оном гибанњу ваздушних честица каквима су биле изложене мембране микрофона у студију, за време снимања.

Према томе, да ли ћете осетити благодети извесних бриљантних плоча (нпр. EMI ASD 3804, предложене у прошлом броју за вашу антологијску збирку) у новом уметничком медију Hi-Fi, у првом реду зависи од звучника. Наравно, „у првом реду“ не значи и „једино“! Зато ћемо у наредним бројевима завирити у ту најслабију тачку Hi-Fi система, јер звучници никада не репродукују без изобличења информације које добијају из појачала. Па кад је тако, онда бар научимо како утврдити личним слухним искуством (без употребе мерних инструмената) који звучници уносе најмања изобличења!

... И МУЗИКА

БЕЕТHOVEN: „FIDELIO“, опера Леонора — Hildegard Behrens Флорестан — Peter Hofmann

Чикашки симф. оркестар и хор Диригент — Georg Solti DECCA D 178 D 3 (дигиталан снимак)

СОЛТИЈЕВА ХЕРОИНА, ХИЛДЕГАРД БЕХРЕНС, ДАНАС ЈЕ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ МОДЕЛ ЛЕОНОРЕ, И ПО ВОКАЛНОЈ ТЕХНИЦИ И ПО ПОТРЕБНОЈ ГЛАСОВНОЈ ЕКСПРЕСИЈИ ДРАМСКЕ УЛОГЕ, МАДА СЕ МОРА ПРИЗНАТИ ДА ОНА НЕ ДОСТИЖЕ НЕЗАБОРАВНЕ КРЕАЦИЈЕ KIRSTEN FLAGSTAD И LOTTE LEHMAN.

Упоредо са француском револуцијом, ничу драмски комади прожети ослободилачким идејама. Обично, херој или хероина, осуђени од неког тиранина, бивају доведени до трепутка извршења смртне казне. Али ће неки добротинитељ — био он гувернер, црквени великодостојник или главни генерал — стићи у последњи час и спасти их. Управно на једном оваквом синопсису Бетовен гради свог „Фиделиа“ — нај-

хунске лепоте. Али, требало би присуствовати сценском извођењу да би се у потпуности доживео овај потресни приказ, када невини људи излазе први пут након више година тамновања на светлост дана, уживајући на сунцу. Бетовенов циљ да овом сценом изазове жестоку емоционалну напетост публике савршено је остварен, и уметнички и политички. Толико савршено, да се овом сценом затвореника у свако доба и на сваком месту и данас може успешно манипулисати.

Гравитациона личност опере је Леонора. У чему је фундаментална снага овог дирљиво скромног, дискретног, интимног и изнад свега крхког Бетовеновог идеала жене? Па, зна се! Као да чујемо разјареног Бетовена како, потресајући своју лавовску главу, довикује оном филистарском и овом данашњем човечанству, обузетом сексуалном „револуцијом“ — у њеној СЛАБОСТИ према вољеном (заточеном) мужу!

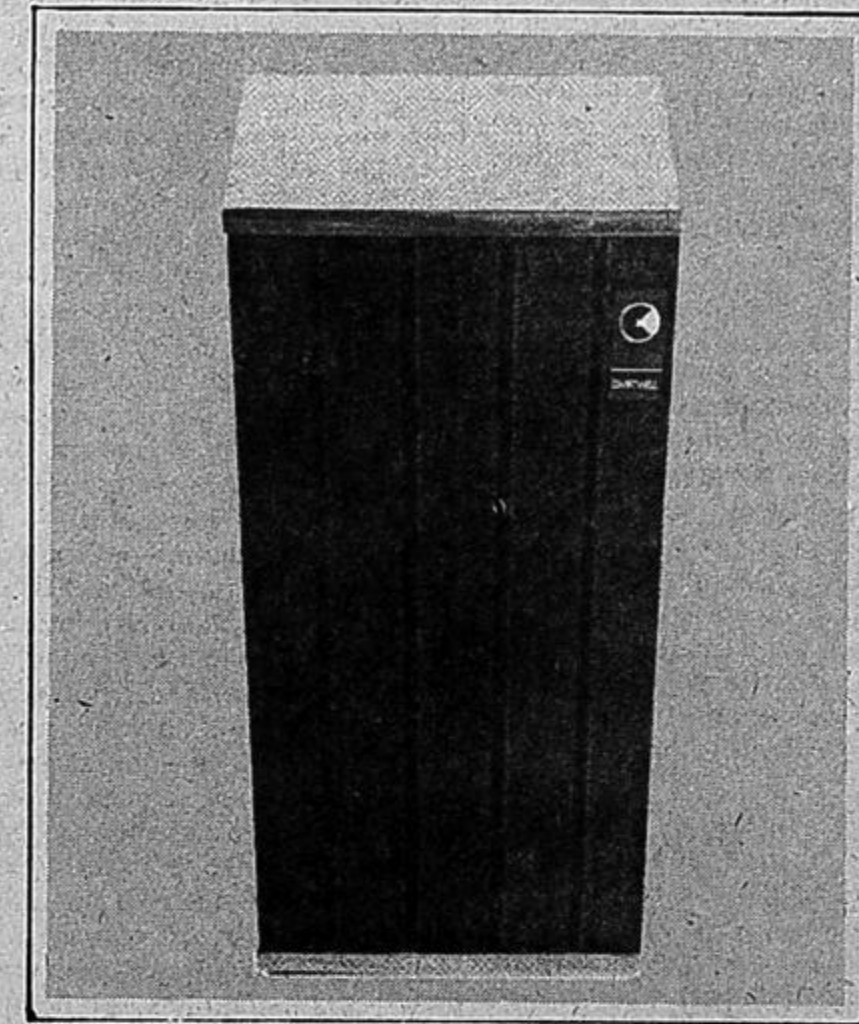
Након великих Леонора, као што су биле Kirsten Flagstad, Birgit Nilsson и Leonie Rysanek, — доживели смо до данас чак 17 снимљених верзија на плочама, рачунајући и недавни, први и једини снимак ране верзије опере „Леонора“. Ова коју вам препоручујем, Солтијева верзија на DECCA плочама, управо је последња, дакле 17. по реду, и — што није нимало безначајно — прва дигитална верзија једне комплетне опере уопште.

CHARTWELL PM 110 Mk II

Како ће ово бити дуго путовање до разумевања звучних перформанси — нека најбољи модели и пре времена дођу на ред! Као нпр. овај.

У групи звучничких система до 400 долара за пар, моја је прва препорука енглески CHARTWELL PM 110 Mk II. Ова је група за нас најважнија у ситуацији екстремно лимитираног увоза на 6.000 дин. Увозећи једну по једну кутију и с плаћањем превоза у динарима при пријему пакета — још некако можете проћи. У Енглеској се један CHARTWELL може добити за око 80 фунти. А, то нам је дозвољено! Иначе механичка и акустичка конструкција ове кутије изузетно је успела. А, то значи да су сви нежељени ефекти кутије сведени на минимум. Конкретније, ово је један од

варања електричне енергије из појачала у акустичку енергију. Електричну енергију појачала меримо у ватима, а акустичку у децибелима — јединицом за мерење ваздушног притиска. То што један звучнички систем звучи гласније од другог, произлази из његове способности да кретањем мембране напред-назад створи већи ваздушни притисак око себе. Наравно, овај израз „око себе“ није баш прецизан, и зато се — вратимо се правом изразу — ефикасност система мери тачно на удаљености 1 метар од звучника. Ево, CHARTWELL PM 110 Mk II има ефикасност 90 dB при довођењу сигнала од 1 вата. То даље значи да ће електричних 10 вати из појачала CHARTWELL претворити у 93 dB, а 100 вати у 96dB.

ретких система који нема 3 „стандардне“ онеспкојавајуће особине: прво, кутијасте звуче; друго, лажну колорацију; и треће, продужене басове.

Шта има? За тако малу кутију (46 x 23 x 21 cm) — изванредно велику ефикасност. Да не буде заблуде, под ефикасношћу треба подразумевати перформансу звучничког система која одређује степен прет-

Шта још има пар ових звучника? Снажан и чист бас — можда мало чак и прејак у односу на средње и високе тонове; широку и стабилну стерео слику, и по дубини и по ширини; радни капацитет од 100 вати, што ће задовољити љубитеља масивног симфонијског звука; врло разрађену скретницу са 14 елемената на фреквенцији 2.800Hz.